

N:o 9.

Ank. till Riksd. kansli den 4 mars 1904, kl. 4,30 e. m.

*Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2,
i anledning af väckta motioner angående fördelning af
provision för uppbörd af kommunala utskylder och församlingsavgifter till prästerskapet.*

Till förberedande utredning af utskottet hafva öfverlämnats tvenne inom Andra Kammarerna väckta motioner, afseende ändrad fördelning af provisionen för indrifning af kommunala utskylder och församlingsavgifter till prästerskapet.

Herr *J. M. Johansson* i Mellbyn, som väckt den ena motionen, n:o 81, hemställer, »det Riksdagen ville besluta, att 2 § i kungl. förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunalutskylder, allmänna afgifter m. m. den 12 juli 1878 måtte erhålla följande tillägg: Har åt fjärdingsman uppdragits att verkställa utmätning af lös egendom, åtnjuta länsman en fjärdedel af uppbördsprovisionen.»

I den andra motionen, n:o 93, väckt af herr *C. T. Lind*, föreslås, att till berörda § måtte fogas följande tillägg: »Den, åt hvilken kronofogde uppdragit att indrifva kommunalutskylder eller församlingsavgifter till prästerskapet, äger åtnjuta den del af uppbördsprovisionen, som eljest skolat kronofogde tillkomma.»

Bägge motionärerna hafva öfverlämnat åt utskottet att vidtaga de ändringar i de gjorda förslagen, som för vinnande af motionens syfte kunde erfordras.

Motiveringen till herr Linds motion är af denna lydelse:

»Vid indrifning af restlängd å kommunalutskylder på landet har praxis varit och är, att kronofogden öfversänder längden till länsmannen, som därefter med biträde af fjärdingsmannen verkställer indrifningen. Den uppbördsprovision af 3 procent å restförda belopp, som i sammanhang med utskylderna debiteras och uttagas, har, sedan kungl. förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunalutskylder, allmänna afgifter m. m. den 12 juli 1878 blef gällande, tillfallit hälften länsmannen och hälften fjärdingsmannen. Men sedan genom kungl. kungörelsen den 16 juli 1897 2:a paragrafen i åberopade kungl. förordning fått det tillägg, att »länsman, åt hvilken kronofogde uppdragit att indrifva kommunalutskylder eller församlingsavgifter till prästerskapet, äge, när han själf verkställer indrifningen, att för sålunda indrifna medel åtnjuta hälften af uppbördsmannen medgifven uppbördsprovision», har ifrågasvarande provision delats mellan kronofogden och fjärdingsmannen.

Med indrifningsåtgärden af kommunalutskylder och församlingsavgifter till prästerskapet m. m. har kronofogden intet annat besvär än att remittera restlängden i hufvudskrift till länsmannen med en kortfattad order att hos vederbörande i laga ordning uttaga de däri upptagna beloppen samt att i sinom tid till kommunalordföranden eller annan vederbörande öfverlämna en af länsmannen färdigskrifven redovisning jämte influtna medel. Detta är allt. Länsmannen däremot åligger att taga afskrifter af restlängden till de särskilda fjärdingsmansdistrikten; att debitera uppbördsprovisionen; att vaka öfver att fjärdingsmannen fullgör indrifningen; att verkställa exekutiva auktioner å för oguldna utskylder utmätt lösegenom, hvilka auktioner i regeln måste fortsättas upprepade gånger, enär i vanligaste fall köpare icke afhöras vid dylika förrättningar, hvilka ofta, till följd af långa afstånd till auktionstället, kunna vara förenade med betydliga kostnader, för att icke tala om tidspillan; att anskaffa debetsedlar för sådane restskyldige, hvilka fränflytta orten och för hvilka handräkning erfordras; att upprätta förteckning å bortflyttade och insända den till kronofogden för handräkningsåtgärd; att å bestämd tid lämna redovisning i 2 exemplar samt att dessutom å vissa mellantider ingifva redovisning för de restlängdsmedel, som kunna vid första redovisningen balanseras.

Det torde vara uppenbart, att den fördelning af uppbördsprovisionen, som bestämmes genom åberopade kungl. kungörelsen den 16 juli 1897, icke är i öfverensstämmelse med den rättsgrund, enligt hvilken godtgörelse bör tillkomma den, som verkställer arbetet. I förevarande fall är det länsmannen, som har den väsentliga tungan och äfven ansvaret. Det torde ock böra omnämnas, att i allmänhet fjärdingsmannen icke är så kvalificerad, att han ens kan uppsätta ett protokoll öfver af honom förrättad utmätning, utan får vända sig till länsmannen om hjälp; och skall han afgifva förklaring öfver en öfverklagad utmätning, som af honom för oguldna utskylder förrättats, är han likaledes nödsakad anlita länsmannen om hjälp. Det ena med det andra gör, att restlängdsindrifningar årligen blifva ett alltmera tidsödande och med kostnader förenadt åliggande.

De omfattande åligganden och ersättningslösa arbeten, som länsmannen för öfrigt har att utföra, tillstädja honom icke att själf uppbära restlängdsmedel, men som ofvan visats, äro hans arbeten för uttagande af kommunal- och prästlönesmedel i allt fall mycket betydliga. I synnerhet inom landets större landtkommuner är indrifningen af berörda utskylder särdeles maktpåliggande och kräfver ett ganska ansenligt arbete. Och för detta arbete åtnjuter han ingen som helst ersättning, under det däremot den, som endast utgör den inregistrerande mellanhanden och öfverlämnar hela bördan till sin närmaste underlydande, skördar arbetslönen.»

Herr Johansson anför till stöd för sin motion i hufvudsak detsamma som herr Lind, fastän i förkortad form, och tillägger: »Lämpligast synes vara, att kronofogde och länsman erhålla en fjärdedel hvaradera och fjärdingsman hälften af medgifven uppbördsprovision.»

Uppbördsreglementet den 10 maj 1895 stadgar i 17 §, att skattskyldig, hvilken underlåter att inbetala sina utskylder i föreskrifven tid och ordning, skall till den, som verkställer indrifningen, utgifva ersättning därför, beräknad efter tre öre för hvarje full krona af debetsedelns slutsumma, dock ej med mindre än tio öre eller mera än fem kronor.

Då bestämmelserna i samma reglemente gälla uppbörd, debitering, redovisning m. m. af de inom hvarje fögderi och stad förekommande årliga utskylder och afgifter till kronan äfvensom af sådana utskylder och afgifter eller sammanskott af menigheter, som enligt gifna stadganden

skola uppbäras och redovisas af dem, som uppbörden af utskylderna till kronan åligger, utgår den i reglementet bestämda uppbördsprovision å restantier af

kronoutskylder och andra statsmedel, såsom arrendemedel, skogsmedel, afbetalningar å odlings- och vattenaftappningslån,

landstingsskatt,

bidrag till skjutsentreprenaden,

sjukvårdsafgifter,

vägsfatt,

riddarhusmedel,

vissa försäkringsafgifter m. m.

Uti 70 § af kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet efter dess genom kungl. kungörelsen den 29 juni 1866 förändrade lydelse har kronofogde fått sig ålagdt att i vederbörlig ordning indrifva och till kommunalnämnden redovisa resterande kommunalutskylder, hvarvid kronofogde berättigats att »såsom uppbördsprovision jämväl uttaga hos den restskyldige tre procent af det resterande beloppet».

I 2 § af kungl. förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunala utskylder, allmänna afgifter m. m. den 12 juli 1878, sådan denna § lyder enligt kungl. kungörelsen den 16 juli 1897, är stadgadt, att kronofogde må, under egen ansvarighet för redovisningen och för skada, som af utmätningsmannens fel eller försummelse kan komma, samt med vissa inskränkningar rörande försäljning af utmätt egendom och fördelning af köpeskillingen därför, uppdraga åt länsman eller annan man, som af Konungens befallningshafvande antagen är, att verkställa indrifning af dylika utskylder och afgifter, äfvensom att kronofogde eller länsman må under samma ansvarighet uppdraga åt fjärdingsman att förrätta utmätning af lös egendom; och äger länsman, åt hvilken kronofogde uppdragit att indrifva kommunalutskylder eller församlingsafgifter till prästerskapet, när länsmannen själf verkställer indrifningen, att för sålunda indrifna medel åtnjuta hälften af uppbördsmanen medgifven uppbördsprovision.

Slutligen är i instruktion för fjärdingsmännen den 29 september 1899 föreskrifvet, att fjärdingsman — som det åligger att, när han därom af kronofogde eller länsman anlitas, förrätta utmätning af lös egendom för indrifning af olikviderade kronouppbördsmedel och afgifter, hvilka i sammanhang därmed debiteras och redovisas, kommunalutskylder och församlingsafgifter till prästerskapet, — har rättighet att för sålunda in-

drifna medel åtnjuta hälften af uppborädsman tillkommande indrifningsafgift och uppborädsprovision.

Af dessa bestämmelser framgär, att, då kronofogde själf verkställer indrifning af krono- och kommunalutskylder och sådana afgifter, som skola uppbaras och redovisas af kronans uppborädsmän, kronofogde är berättigad att åtnjuta hela uppborädsprovisionen,

att, då fjärädingsman verkställer indrifning, denne åtnjuter hälften och kronofogden andra hälften af samma provision, samt

att, då länsman verkställer indrifning af kommunalutskylder och församlingsafgifter till prästerskapet, han och kronofogden äga att sig emellan lika fördela uppborädsprovisionen.

Äfven torde man, ehuru sådant ej är fullt tydligt utsagdt, få antaga, att länsmannen är berättigad till halfva provisionen, om han verkställer indrifning af kronoutskylder och andra än till prästerskapet utgående afgifter, som uppbaras och redovisas af kronans uppborädsmän.

Motionärerna vilja nu, att beträffande kommunalutskylder och församlingsafgifter till prästerskapet sådana förändrade bestämmelser skola meddelas, att, då kronofogde uppdrager åt länsman och denne i sin ordning åt fjärädingsman att indrifva dylika medel, länsman skall komma i åtnjutande af viss andel af uppborädsprovisionen, hvilken andel herr Johansson föreslår till halfva och herr Lind till hela den till kronofogden nu utgående andel däraf.

Härvid möter genast den betänkligheten, att det icke synes lämpligt att beträffande indrifning å ena sidan af kommunalutskylder och afgifter till prästerskapet och å andra sidan af öfriga utskylder och afgifter fastställa olika bestämmelser.

Vidare är i den för kronofogdar nu gällande lönerreglering ifråavarande uppborädsprovision tagen i beräkning vid bestämmande af kronofogdarnes löneförmåner; visserligen äro kronofogdarnes inkomster af denna provision i allmänhet ganska obetydliga, flerstädes endast några tiotal kronor, men skäl torde dock föreligga att först i sammanhang med den nya reglering af landsstatens löneförhållanden, som torde förestå, meddela nya bestämmelser om samma provision.

Då härtill kommer, att enligt utskottets förmenande väl kunde ifrågasättas att låta den, som i sista hand verkställer indrifningen, komma i åtnjutande af hela uppborädsprovisionen — en anordning, för hvilken Riks-

dagen med anledning af motion af herr P. Pehrson i Törneryd år 1884 uttalade sig — hemställer utskottet:

- 1) att herr Johanssons förevarande motion icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda; och
- 2) att herr Linds förevarande motion icke heller måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 mars 1904.

På utskottets vägnar:

GUSTAF W. ROOS.